

Oxford Cambridge and RSA

Monday 24 June 2019 – Morning

A Level Classical Greek

H444/04 Verse Literature

Time allowed: 2 hours

You must have:

- the OCR 12-page Answer Booklet (OCR12 sent with general stationery)

Do not use:

- a dictionary

INSTRUCTIONS

- Use black ink.
- Sections A, B and C: Answer **one** question from each of these sections.
- Additional paper may be used if required but you must clearly show your candidate number, centre number and question number(s).
- Write your answers in the Answer Booklet. The question number(s) must be clearly shown.

INFORMATION

- The total mark for this paper is **75**.
- The marks for each question are shown in brackets [].
- Quality of extended response will be assessed in questions marked with an asterisk (*).
- This document consists of **12** pages.

SECTION A

Answer **one** question from this section.

1 Read the following passages and answer the questions.

κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλομεν ὄκα·
 ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος μεγαλήτορος Εὐρυλόχοιο.
 βῆ δ' ἰέναι, ἅμα τῷ γε δύω καὶ εἴκοσ' ἑταῖροι
 κλαίοντες· κατὰ δ' ἄμμε λίπον γοόωντας ὀπισθεν.
 εὖρον δ' ἐν βήσσησι τετυγμένα δώματα Κίρκης 5
 ξεστοῖσιν λάεσσι, περισκέπτω ἐνὶ χώρῳ.
 ἀμφὶ δέ μιν λύκοι ἦσαν ὀρέστεροι ἢ δὲ λέοντες,
 τοὺς αὐτὴ κατέθειλεξεν, ἐπεὶ κακὰ φάρμακ' ἔδωκεν.
 οὐδ' οἳ γ' ὀρμήθησαν ἐπ' ἀνδράσιν, ἀλλ' ἄρα τοί γε
 οὐρῆσιν μακρῆσι περισσάινοντες ἀνέσταν. 10
 ὡς δ' ὅτ' ἂν ἀμφὶ ἄνακτα κύνες δαίτηθεν ἰόντα
 σαίνωσ'· αἰεὶ γάρ τε φέρει μειλίγματα θυμοῦ·
 ὡς τοὺς ἀμφὶ λύκοι κρατερώνηχες ἠδὲ λέοντες
 σαῖνον· τοὶ δ' ἔδεισαν, ἐπεὶ ἴδον αἰνὰ πέλωρα.
 ἔσταν δ' ἐν προθύροισι θεᾶς καλλιπλοκάμοιο, 15
 Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὅπῃ καλῆ,
 ἰστὸν ἐποικομένης μέγαν ἄμβροτον, οἷα θεάων
 λεπτά τε καὶ χαρίεντα καὶ ἀγλαὰ ἔργα πέλονται.

Homer, *Odyssey* X.206–223

(a)* How does Homer create an atmosphere of dread and wonder in the passage above?

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage.

[15]

ἀλλ' ὅτε δὴ ἄρ' ἔμελλον ἰὼν ἱερὰς ἀνὰ βήσας
 Κίρκης ἴξεσθαι πολυφαρμάκου ἐς μέγα δῶμα,
 ἔνθα μοι Ἑρμείας χρυσόροαπις ἀντεβόλησεν
 ἐρχομένῳ πρὸς δῶμα, νεηνίη ἀνδρὶ ἐοικώς,
 πρῶτον ὑπηνήτη, τοῦ περ χαριεστάτη ἦβη. 5
 ἔν τ' ἄρα μοι φῦ χειρὶ, ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
 “Πῆ δὴ αὐτ', ὦ δύστηνε, δι' ἀκριας ἔρχεαι οἶος,
 χώρου αἰῶνις ἐών; ἔταροι δέ τοι οἶδ' ἐνὶ Κίρκης
 ἔρχεται, ὡς τε σύες, πυκινούς κευθμῶνας ἔχοντες.
 ἦ τοὺς λυσόμενος δεῦρ' ἔρχεαι; οὐδέ σε φημι 10
 αὐτὸν νοστήσειν, μενέεις δὲ σύ γ' ἔνθα περ ἄλλοι.
 ἀλλ' ἄγε δὴ σε κακῶν ἐκλύσομαι ἠδὲ σαώσω·
 τῆ, τόδε φάρμακον ἐσθλὸν ἔχων ἐς δῶματα Κίρκης
 ἔρχεαι, ὃ κέν τοι κρατὸς ἀλάλησιν κακὸν ἦμαρ.
 πάντα δέ τοι ἐρέω ὀλοφώϊα δήνεα Κίρκης. 15
 τεύξει τοι κυκεῶ, βαλέει δ' ἐν φάρμακα σίτῳ·
 ἀλλ' οὐδ' ὡς θέλξαι σε δυνήσεται· οὐ γὰρ ἔασει
 φάρμακον ἐσθλόν, ὃ τοι δώσω, ἐρέω δὲ ἕκαστα.
 ὅπποτε κεν Κίρκη σ' ἐλάση περιμήκει ῥάβδῳ,
 δὴ τότε σὺ ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ 20
 Κίρκη ἐπαῖξαι, ὡς τε κτάμεναι μενεαίνων.”

Homer, *Odyssey* X.275–295

- (b) Translate ἀλλ' ὅτε ... ἦβη (lines 1–5). [5]
- (c) Lines 6–21 (ἔν τ' ἄρα ... μενεαίνων): how does Hermes behave towards Odysseus in these lines? [6]

2 Read the following passages and answer the questions.

Κρέων	σὺ δ', ἢ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων, φέρ', εἰπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου φήσεις μετασχεῖν, ἢ ἕξιμη τὸ μὴ εἰδέναι;	5
Ἴσμήνη	δέδρακα τοῦργον, εἴπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ, καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.	
Ἀντιγόνη	ἄλλ' οὐκ ἔάσει τοῦτό γ' ἡ δίκη σ', ἐπεὶ οὐτ' ἠθέλησας οὐτ' ἐγὼ κοινωσάμην.	
Ἴσμήνη	ἄλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.	10
Ἀντιγόνη	ὦν τοῦργον Ἄιδης χοῖ κάτω ξυνίστορες· λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.	
Ἴσμήνη	μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι.	15
Ἀντιγόνη	μή μοι θάνης σὺ κοινὰ, μηδ' ἄ μὴ ἴγιες ποιοῦ σεαυτῆς. ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.	
Ἴσμήνη	καὶ τίς βίου μοι σοῦ λελειμμένη πόθος;	
Ἀντιγόνη	Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.	
Ἴσμήνη	τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη;	20
Ἀντιγόνη	ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γελῶ γ', ἐν σοὶ γελῶ.	

Sophocles, *Antigone* 531–551

(a) Translate σὺ δ' ... εἰδέναι; (lines 1–5). [5]

(b)* Lines 6–21 (δέδρακα ... γελῶ): show how Sophocles vividly reveals the emotions of the two sisters in this dialogue.

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage. [15]

Ἴσμήνη	ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου;	
Κρέων	ἀρώσιμοι γὰρ χᾶτέρων εἰσὶν γύαι.	
Ἴσμήνη	οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆδ' ἔην ἡρμοσμένα.	
Κρέων	κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.	
Ἀντιγόνη	ὦ φίλταθ' Αἴμον, ὡς σ' ἀτιμάζει πατήρ.	5
Κρέων	ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.	
Χορός	ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον;	
Κρέων	Ἄιδης ὁ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἐμοί.	
Χορός	δεδογμέν', ὡς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.	
Κρέων	καὶ σοί γε κἄμοι. μὴ τριβὰς ἔτ', ἀλλὰ νιν κομίζετ' εἴσω, δμῶες· ἐκ δὲ τοῦδε χρῆ γυναῖκας εἶναι τάσδε μηδ' ἀνεμιμένας.	10

Sophocles, *Antigone* 568–579

(c) What attitude does Creon show towards women in this passage?

[6]

SECTION B

Answer **one** question from this section.

3 Read the following passages and answer the questions.

ὡς ἐφάμην, ὁ δὲ μ' οὐδὲν ἀμείβετο νηλεῖ θυμῷ,
ἀλλ' ὃ γ' ἀναΐξας ἐτάροις ἐπὶ χειρᾶς ἴαλλε,
σὺν δὲ δῦω μάρψας ὡς τε σκύλακας ποτι γαίῃ
κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.

ἦσθιε δ' ὡς τε λέων ὄρεσίτροφος, οὐδ' ἀπέλειπεν,
ἔγκατά τε σάρκας τε καὶ ὀστέα μυελόεντα.

5

ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνεσχέθομεν Διὶ χειρᾶς,
σχέτλια ἔργ' ὀρόωντες· ἀμηχανίη δ' ἔχε θυμόν.
αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωψ μεγάλην ἐμπλήσατο νηδὺν
ἀνδρόμεα κρέ' ἔδων καὶ ἐπ' ἄκρητον γάλα πίνων,

10

κεῖτ' ἔντοσθ' ἄντροιο τανυσσάμενος διὰ μήλων.
τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατὰ μεγαλήτορα θυμόν
ἄσσον ἰών, ξίφος ὀξὺ ἐρυσσάμενος παρὰ μηροῦ,
οὐτάμεναι πρὸς στήθος, ὅθι φρένες ἦπαρ ἔχουσι,
χειρ' ἐπιμασσάμενος· ἕτερος δὲ με θυμὸς ἔρुकεν.
αὐτοῦ γάρ κε καὶ ἄμμες ἀπωλόμεθ' αἰπὺν ὄλεθρον·
οὐ γάρ κεν δυνάμεσθα θυράων ὑψηλάων
χερσὶν ἀπώσασθαι λίθον ὄβριμον, ὃν προσέθηκεν.
ὡς τότε μὲν στενάχοντες ἐμείναμεν Ἥῳ δῖαν.

15

Homer, *Odyssey* IX.287–306

- (a) Lines 1–6 (ὡς ἐφάμην ... μυελόεντα): what details in these lines particularly contribute to the horror of this scene? [5]
- (b) Translate ἡμεῖς ... μήλων (lines 7–11). [5]
- (c) Lines 12–19 (τὸν μὲν ἐγὼ ... δῖαν): what insights do these lines give into the character of Odysseus? [4]

“Κριὲ πέπον, τί μοι ὦδε διὰ σπέος ἔσσυο μήλων
 ὕστατος; οὐ τι πάρος γε λελειμμένος ἔρχεται οἰῶν,
 ἀλλὰ πολὺ πρῶτος νέμειαι τέρεν’ ἀνθεα ποίης
 μακρὰ βιβάς, πρῶτος δὲ ῥοὰς ποταμῶν ἀφικάνεις,
 πρῶτος δὲ σταθμόνδε λιλαίειαι ἀπονέεσθαι
 ἐσπέριος· νῦν αὖτε πανύστατος. ἦ σύ’ ἀνακτος
 ὀφθαλμὸν ποθέεις, τὸν ἀνήρ’ κακὸς ἐξαλάωσε
 σὺν λυγροῖς ἐτάροισι δαμασσάμενος φρένας οἴνω,
 Οὔτις, ὄν οὐ πῶ φημι πεφυγμένον ἔμμεν ὄλεθρον.
 εἰ δὴ ὁμοφρονέοις ποτιφωνήεις τε γένοιο
 εἰπεῖν ὅππη κείνος ἐμὸν μένος ἤλασκάζει·
 τῶ κέ οἱ ἐγκέφαλός γε διὰ σπέος ἄλλυδις ἄλλη
 θεινομένου ραίοιτο πρὸς οὔδει, κὰδ δέ κ’ ἐμὸν κῆρ
 λωφήσειε κακῶν, τά μοι οὔτιδανὸς πόρεν Οὔτις.”

5

10

Homer, *Odyssey* IX.447–460

(d)* What impression of Polyphemus is conveyed in this passage?

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage.

[15]

4 Read the following passages and answer the questions.

ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοί
 κρυφῆ, κάρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῶ
 λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
 ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς 5
 παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
 οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἶον ἄργυρος
 κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε. τοῦτο καὶ πόλεις
 πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων·
 τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας 10
 χρηστὰς πρὸς αἰσχροῦ πράγμαθ' ἴστασθαι βροτῶν·
 πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν
 καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
 ὅσοι δὲ μισθαροῦντες ἤνυσαν τάδε,
 χρόνῳ ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην. 15

Sophocles, *Antigone* 289–303

(a)* What impression of Creon is conveyed in this passage?

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage.

[15]

Ἀντιγόνη	<p>οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, οὐδ' ἡ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὠρίσεν νόμους· οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠόμην τὰ σὰ κηρύγμαθ' ὥστ' ἄγραπτα κάσφαλῆ θεῶν νόμιμα δύνασθαι θνητά γ' ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' ἀεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου 'φάνη. τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξήδη, τί δ' οὔ; κεὶ μὴ σὺ προῦκῆρυξας. εἰ δὲ τοῦ χρόνου πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω. ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει; οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς θανόντ' ἄθαρπτον ὄντ' ἠνεσχόμην, κεῖνοις ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι. σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρωσα τυγχάνειν, σχεδὸν τι μῶρω μωρίαν ὀφλισκάνω.</p>	<p>5</p> <p>10</p> <p>15</p> <p>20</p>
----------	---	--

Sophocles, *Antigone* 450–470

(b) Lines 1–17 (οὐ γάρ ... ἄλγος):

- (i) in lines 1–8 (οὐ γάρ ... 'φάνη), what reasons does Antigone give for not obeying Creon's proclamation? [5]
- (ii) in lines 11–17 (θανουμένη ... ἄλγος), what reasons does Antigone give for not fearing the consequences of her actions? [4]

(c) Translate ἀλλ' ἄν ... ὀφλισκάνω (lines 17–21). [5]

5 Read the following passages and answer the questions.

Δικαιόπολις	<p>ἀλλ' οὐδεπώποτ' ἐξ ὅτου 'γὼ ῥύπτομαι οὕτως ἐδήχθην ὑπὸ κονίας τὰς ὀφρῦς ὡς νῦν, ὁπότ' οὔσης κυρίας ἐκκλησίας ἑωθινῆς ἔρημος ἢ Πινὺς αὐτήι, οἱ δ' ἐν ἀγορᾷ λαλοῦσι κᾶνω καὶ κάτω τὸ σχοινίον φεύγουσι τὸ μεμιλωμένον. οὐδ' οἱ πρυτάνεις ἤκουσιν, ἀλλ' ἄωρίαν ῥέγκουσιν, εἶτα δ' ὡστιοῦνται πῶς δοκεῖς ἤκοντες ἀλλήλοισι περὶ πρώτου ξύλου, ἀθρόοι καταρρέοντες· εἰρήνη δ' ὅπως ἔσται προτιμῶσ' οὐδέν· ὦ πόλις πόλις. ἐγὼ δ' ἀεὶ πρώτιστος εἰς ἐκκλησίαν νοστῶν κάθημαι· κᾶτ', ἐπειδὴν ὦ μόνος, στένω κέχηνα σκορδινῶμαι πέρδομαι, ἀπορῶ γράφω παρατίλλομαι λογίζομαι, ἀποβλέπων ἐς τὸν ἀγρὸν εἰρήνης ἐρῶν, στυγῶν μὲν ἄστου τὸν δ' ἐμὸν δῆμον ποθῶν, ὅς οὐδεπώποτ' εἶπεν, "ἄνθρακας πρίω", οὐκ "ὄξος" οὐκ "ἔλαιον", οὐδ' ἤδει "πρίω," ἀλλ' αὐτὸς ἔφερε πάντα χῶ πρίων ἀπῆν. νῦν οὖν ἀτεχνῶς ἤκω παρεσκευασμένος βοᾶν ὑποκρούειν λοιδορεῖν τοὺς ῥήτορας, ἐάν τις ἄλλο πλὴν περὶ εἰρήνης λέγη. ἀλλ' οἱ πρυτάνεις γὰρ οὐτοῖι μεσημβρινοί. οὐκ ἠγόρευον; τοῦτ' ἐκεῖν' οὐγὰρ 'λεγον· ἐς τὴν προεδρίαν πᾶς ἀνὴρ ὡστίζεται.</p>	<p>5</p> <p>10</p> <p>15</p> <p>20</p> <p>25</p>
-------------	---	--

Aristophanes, *Acharnians* 17–42

(a)* Lines 1–20 (ἀλλ' οὐδεπώποτ' ... ἀπῆν): how does Aristophanes make Dicaeopolis' complaints about the city lively and humorous?

You should refer **both** to the content **and** to the language of the passage.

[15]

(b) Translate νῦν οὖν ... ὡστίζεται (lines 21–26).

[5]

Δικαιόπολις	καίτοι δέδοικα πολλά· τούς τε γὰρ τρόπους τούς τῶν ἀγροίκων οἶδα χαίροντας σφόδρα, ἐάν τις αὐτούς εὐλογῇ καὶ τὴν πόλιν ἀνὴρ ἀλαζῶν καὶ δίκαια κᾶδικα· κᾶνταῦθα λανθάνουσ' ἀπεμπολῶμενοι·	5
	τῶν τ' αὖ γερόντων οἶδα τὰς ψυχὰς ὅτι οὐδὲν βλέπουσιν ἄλλο πλὴν ψήφῳ δακεῖν. αὐτός τ' ἑμαυτὸν ὑπὸ Κλέωνος ἄπαθον ἐπίσταμαι διὰ τὴν πέρυσσι κωμωδίαν. εἰσελκύσας γάρ μ' ἐς τὸ βουλευτήριον	10
	διέβαλλε καὶ ψευδῇ κατεγλώττιζέ μου κάκυκλοβόρει κᾶπλυεν, ὥστ' ὀλίγου πάνυ ἀπωλόμην μολυνοπραγμονούμενος.	

Aristophanes, *Acharnians* 370–382

- (c) (i) Lines 1–7 (καίτοι ... δακεῖν): what are the things which are making Dicaeopolis worry in these lines? [4]
- (ii) Lines 8–13 (αὐτός ... μολυνοπραγμονούμενος): explain what Dicaeopolis is referring to here. [3]
- (iii) What step does Dicaeopolis take next to help him overcome the problems he is anticipating? [2]

SECTION C

Answer **one** question from this section.

In your response you are expected to draw, where relevant, on material from those parts of the text that you have studied in English, as well as those parts you have read in Greek.

6* How heroic is Odysseus in *Odyssey* IX and X? [20]

7* For whom do you have more sympathy in *Antigone*: Creon or Antigone? [20]

8* Looking at Dicaeopolis in *Acharnians*, what would you say were the characteristics of the Aristophanic hero? [20]

END OF QUESTION PAPER

OCR

Oxford Cambridge and RSA

Copyright Information

OCR is committed to seeking permission to reproduce all third-party content that it uses in its assessment materials. OCR has attempted to identify and contact all copyright holders whose work is used in this paper. To avoid the issue of disclosure of answer-related information to candidates, all copyright acknowledgements are reproduced in the OCR Copyright Acknowledgements Booklet. This is produced for each series of examinations and is freely available to download from our public website (www.ocr.org.uk) after the live examination series.

If OCR has unwittingly failed to correctly acknowledge or clear any third-party content in this assessment material, OCR will be happy to correct its mistake at the earliest possible opportunity.

For queries or further information please contact The OCR Copyright Team, The Triangle Building, Shaftesbury Road, Cambridge CB2 8EA.

OCR is part of the Cambridge Assessment Group; Cambridge Assessment is the brand name of University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is itself a department of the University of Cambridge.